

INFORMACIJA O IZGRADNJI SISTEMA ZA PRIKUPLJANJE I TRETMAN OTPADNIH VODA U PODGORICI

Obaveza izgradnje postrojenja za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda i kolektorskih sistema je obaveza koja proizilazi iz Direktive o prečišćavanju komunalnih otpadnih voda 271/91/EEC, Zakona o upravljanju komunalnim otpadnim vodama ("Službeni list CG", broj 2/17), Zakona o vodama ("Službeni list CG", broj 027/07 i 084/18), Plana upravljanja komunalnim otpadnim vodama u Crnoj Gori (2020-2035) i Programa izgradnje kolektorskih sistema i postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda.

Iako Glavni grad Podgorica ima postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda (PPOV) koje je izgrađeno 1978. godine, isto je prevaziđeno sa aspekta potrebnih kapaciteta i ne zadovoljava potrebe sadašnje Podgorice. Lokacija postojećeg PPOV-a je u centru grada u naselju Kruševac.

Projekat izgradnje Sistema za prečišćavanje otpadnih voda sa pripadajućom kolektorskom mrežom predstavlja primarni projekat sa aspekta održivog razvoja Glavnog grada Podgorice, prevazilazi njene okvire i shodno svom značaju može se definisati kao međuregionalni i državni projekat.

Realizacija projekta će direktno uticati na smanjenje zagađenja voda rijeke Morače, kvalitet obrađenih voda će direktno uticati na prečišćavanje podzemnih voda zetske ravnice. Samom zaštitom rijeke Morače i njenih pritoka, štiti se Skadarsko jezero kao najveća akumulacija vode za piće, te vodoizvorište „Bolje sestre“. Skadarsko jezero je upisano u svjetsku listu zaštićenih močvara pod Ramsarskom konvencijom, što samo po sebi predstavlja razlog da primijenimo sve dostupne mehanizme zaštite kako bi odgovorili na preuzete međunarodne obaveze.

Finansijski aranžman i pojedinosti projekta „Sakupljanje i prečišćavanje otpadnih voda u Podgorici“ definisani su Zasebnim ugovorom, zaključenim dana 22.09.2017. godine, između Njemačke banke za razvoj (KfW), „Vodovoda i kanalizacija d.o.o. Podgorica“, Glavnog grada Podgorice i Ministarstva održivog razvoja i turizma, i odnose se na sljedeća kreditna i donatorska sredstva:

1. Standardni ugovor o zajmu, u iznosu od 5.000.000,00 eura, koji su Njemačka banka za razvoj (KfW) i Crna Gora, koju predstavlja Ministarstvo finansija, zaključili, dana 22.09.2017. godine, BMZ No. 2016 65 322;
2. Ugovor o promotivnom zajmu, u iznosu od 30.000.000,00 eura, koji su Njemačka banka za razvoj (KfW) i Crna Gora, koju predstavlja Ministarstvo finansija, zaključili, dana 22.09.2017. godine, BMZ No. 2020 84 366;
3. Ugovor o finansiranju i projektu, u iznosu od 1.100.000,00 eura, koji su Njemačka banka za razvoj (KfW), Vodovod i kanalizacija d.o.o. Podgorica i Crna Gora, koju predstavlja Ministarstvo održivog razvoja i turizma, zaključili dana 16.12.2016. godine, BMZ No. 202062172 / WB15-MNE-ENV-02;
4. Ugovor o finansiranju i projektu, u iznosu od 8.800.905,45 eura, koji su Njemačka banka za razvoj (KfW), Vodovod i kanalizacija d.o.o. Podgorica i Crna Gora, koju predstavlja Ministarstvo održivog razvoja i turizma, zaključili dana 22.09.2017 godine, BMZ No. 202062271 / WB-IG02-MNE-ENV-01.

Projektom je obuhvaćeno:

- novo postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda (PPOV) sa uklanjanjem nutrijenta kapaciteta 187.600 ES (ekvivalentna stanovnika);
- postrojenje za tretman kanalizacionog mulja (PTKM) sa digestiranjem u cilju dobijanja električne energije i tople vode;
- postrojenje za spaljivanje ostatka kanalizacionog mulja (PSKM), (uključujući spaljivanje svih organskih ostataka);
- proširenje kanalizacione mreže, koja uključuje:
 - a) odvodni/primarni kolektor;
 - b) most preko rijeke Morače (prenosni kolektor, dopremanje otpadnih voda i pješaci);
 - c) proširenje sekundarne mreže (ca. 12.500 m) i povezivanje (ca. 9.000 stanovnika) kao prva faza planiranog povećanja broja potrošača povezanih na kanalizacionu mrežu.

Do sad je za realizaciju projekta utrošeno oko 7 miliona eura i s obzirom da je procijenjena vrijednost cijelokupnog projekta 75,031 milion eura, u cilju obezbjeđenja nedostajućih sredstava, Glavni grad Podgorica, u saradnji sa Ministarstvom ekologije, urbanizma i prostornog planiranja je konkurisao za grant u iznosu od 23,4 miliona eura Investicionog okvira za Zapadni Balkan.

Lokacija PPOV-a je obuhvaćena Detaljnim urbanističkim planom „Industrijska zona – Fabrike aluminijuma Podgorica” i u cjelini je vlasništvo Glavnog grada Podgorica.

Protivljenje mještana Botuna, da se na datoj lokaciji gradi buduće savremeno postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda iz Podgorice (PPOV), je uticalo, da se postigne dogovor između Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma Crne Gore i uprave Glavnog grada Podgorice, da nezavisna organizacija koja se bavi izradom: Elaborata, Studija izbora lokacije, Studija izvodljivosti, Revizija i recenzija Studija, Idejnih rješenja i Projekata u oblasti životne sredine, uradi analizu svih do sada urađenih dokumenata i dostavi Izvještaj sa zaključkom, konstatacijama, zapažanjima i stručnim mišljenjem u vezi aktuelnih lokacija. Cilj analize je da kroz višekriterijumsku analizu preispita lokaciju za budući sistem tretmana otpadnih voda.

Analizirane su tri lokacije i to: lokacija obuhvaćena Detaljnim urbanističkim planom „Industrijska zona – Fabrike aluminijuma Podgorica” i dvije lokacije predložene od strane mještana Botuna (lokacija 1 i 2).

Predmetnu Analizu je izradio D.O.O. „MEDIX” iz Podgorice u maju 2021. godine, a ministar ekologije, prostornog planiranja i urbanizma je Rješenjem broj: 01-110/30 od 20.05.2021. godine, obrazovao stručnu Komisiju za reviziju dokumenta pod nazivom „Analiza dokumenata u kojima je tretirana lokacija za „prečišćavanje otpadnih voda iz Podgorice“ za period od 2004. godine do 2021. godine“.

Komisija je dana 31.05.2021. godine posjetila sve tri razmatrane lokacije. Osim toga, u cilju kvalitetne revizije održano je više sastanaka predstavnika stručne Komisije. Takođe, u Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma je organizovan sastanak na kom je prezentovan dokument pod nazivom „Analiza dokumenata u kojima je tretirana lokacija za „prečišćavanje otpadnih voda iz Podgorice“ za period od 2004. godine do 2021. godine“ od strane obrađivača (D.O.O. „MEDIX”), a na kom su bili prisutni predstavnici resornog Ministarstva, Glavnog grada Podgorica, DOO „Vodovod i kanalizacija” Podgorica, MZ Botuna i stručne Komisije koja vrši reviziju pomenutog dokumenta.

Pri višekriterijumskoj analizi lokacija razmatrani su sljedeći kriterijumi: raspoloživost prostora, vlasništvo, saobraćajna povezanost, udaljenost od centra grada, udaljenost od priključka na vodovodnu mrežu, udaljenost od naselja, reljef i uređenje potencijalne lokacije, kontaminacija potencijalne lokacije, uređenje potencijalne lokacije, udaljenost od recipijenta, podzemne vode, udaljenost od granica uže zone sanitarne zaštite, udaljenost od sakralnih objekata, spomenika kulture i prirodnog dobra, udaljenost od zdravstvenih objekata, blizina tehničke vode, obezbeđenje lokaliteta električnom energijom, vidljivost lokaliteta, sadašnja namjena prostora.

Bodovanje sve tri lokacije (lokacija u obuhvatu DUP „Industrijska zona – Fabrike aluminijuma Podgorica” i dvije lokacije predložene od strane mještana Botuna (lokacija 1 i 2), na osnovu datih 19 kriterijuma je pokazalo da lokacija za novo PPOV-a u Podgorici koja je predložena u DUP „Industrijska zona-KAP”, ima najviše bodova i da nisu evidentirani ograničavajući faktori, dok lokacije predložene od strane mještana Botun (1 i 2) imaju manje bodova i ograničavajuće faktore koji mogu biti prepreka u realizaciji projekta (vlasništvo, blizina objekata, blizina Manastira Sveti Simeon, kontaminacija lokaliteta, definisanost prostora za drugu namjenu, udaljenost od recipijenta i sl). Imajući u vidu izloženo, može se konstatovati da neki od ograničavajućih faktora koji su navedeni mogu imati i eliminatorni karakter izgradnje PPOV-a na lokacijama predloženim od strane mještana Botuna (B-1 i B-2) u smislu izvodljivosti (tehničke, ekološke ekonomske, kao i realizacije projekta sa aspekta zrelosti i vremenske dinamike).

Stručna Komisija je Zbirnim izvještajem jednoglasno predložila da se dokument pod nazivom „Analiza dokumenata u kojima je tretirana lokacija za „prečišćavanje otpadnih voda iz Podgorice“ za period od 2004. godine do 2021. godine“, prihvati.

U predstojećem periodu planirana je izrada glavnog projekta za izgradnju sistema za tretman otpadnih voda, a nakon toga i Elaborata procjene uticaja na životnu sredinu.

U skladu sa regulativom u Crnoj Gori, u okviru realizacije predmetnog projekta (izgradnja sistema za tretman komunalnih otpadnih voda u Podgorici), biće sprovedene sve mjere i zakonski mehanizmi kako bi se projekat realizovao u skladu sa propisanim standardima u fazi projektovanja, izgradnje i korišćenja sistema. U tom kontekstu je izvjesna primjena sledećih akata:

- Zakon o monitoringu prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 064/17 i 082/20);
- Zakona o industrijskim emisijama "Službeni list CG", broj 017/19);
- Pravilnik o graničnim vrijednostima emisija zagađujućih materija, načinu vršenja onitoringa i uslovima rada postrojenja za spaljivanje i suspaljivanje otpada ("Službeni list CG", broj 079/20);
- Zakon o zaštiti vazduha ("Službeni list CG", broj 025/10 i 073/19);
- Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Službeni list CG", broj 075/18);
- Zakon o upravljanju otpadom ""Službeni list CG""", broj 064/11, 039/16);
- Zakon o upravljanju komunalnim otpadnim vodama ("Službeni list CG", br. 002/17);
- Pravilnik o geografskim granicama, broju i kapacitetu aglomeracija ("Službeni list CG", br. 078/17);
- Pravilnik o monitoringu i vrednovanju rezultata kvaliteta i količine ispuštenog efluenta komunalnih i biološki razgradivih industrijskih otpadnih voda ("Službeni list CG", broj 078/17) i
- Zakona o vodama ("Službeni list CG", br. 027/07 i 084/18).